

ФІНАНСОВІ ВАЖЕЛІ ТА ІНСТРУМЕНТИ ЯК ЕЛЕМЕНТИ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Функціонування фінансового механізму неможливе без використання відповідних фінансових важелів та інструментів. За допомогою них держава може активно впливати на економічну діяльність у суспільстві.

Здебільшого науковці під фінансовими важелями розуміють прийом дії фінансових методів [1, с. 72; 2, с. 99]. Вони використовуються як регулюючий вплив на розвиток фінансових відносин завдяки створенню сприятливих умов для оптимального формування, ефективного використання та нарощування фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів.

В структурі фінансового механізму державно-приватного партнерства (далі – ДПП) фінансові важелі спрямовані на отримання стимулюючого або ж стримуючого ефекту від реалізації спільної мети діяльності держави і бізнесу (рис. 1). Використовуючи фінансові стимули, органи влади активізують інвестиційні процеси в пріоритетних сферах економіки країни, економлять бюджетні кошти при якісному наданні суспільних послуг; здійснюють вплив на діяльність приватного партнера завдяки наданню податкових пільг, пільгових кредитів, створенню можливостей для збільшення прибутку. Водночас при неналежному виконанні зобов'язань, порушенні вимог чинного законодавства до учасників партнерства застосовуються штрафи, пені, фінансові обмеження.

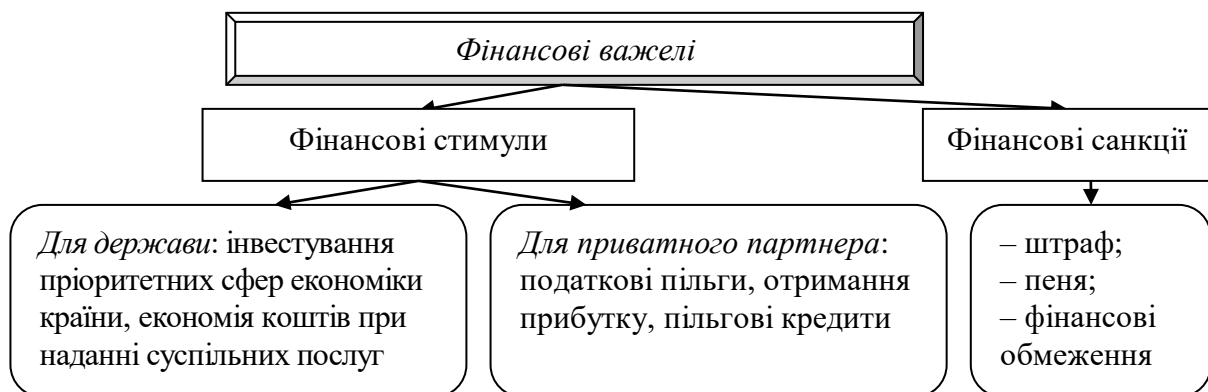

Рис. 1. Фінансові важелі фінансового механізму державно-приватного партнерства*

*Побудовано автором

Досліджуючи сутність фінансового важеля, В. Опарін зазначив: «Іноді складається враження, що важелі діють самі по собі. Але це не так, вони тільки приводять в рух відповідні інструменти, без яких вони нічого не значать» [3, с. 62]. Інструменти фінансового механізму ДПП – це засоби, що застосовуються

учасниками партнерства для регулювання фінансових відносин, що виникають між ними в процесі реалізації проекту. Вважаємо, що такі інструменти є прямого впливу (податки, фінансові норми і нормативи, орендна плата, проценти за кредит), які використовуються учасниками партнерства при фінансуванні проектів. Згадані інструменти можуть застосовуватися у поєднанні із інструментами непрямого впливу, метою застосування яких є досягнення визначеного результату або певної якості інфраструктурних послуг. Відтак, в процесі їх застосування, держава бере на себе непрямі фінансові зобов'язання, зокрема: надання гарантій стосовно відшкодування збитків у разі невиконаних зобов'язань органами влади, здійснення оплати за надані споживачам послуги із державного бюджету через систему державних субсидій на комунальні послуги, взятих позик (рис. 2).

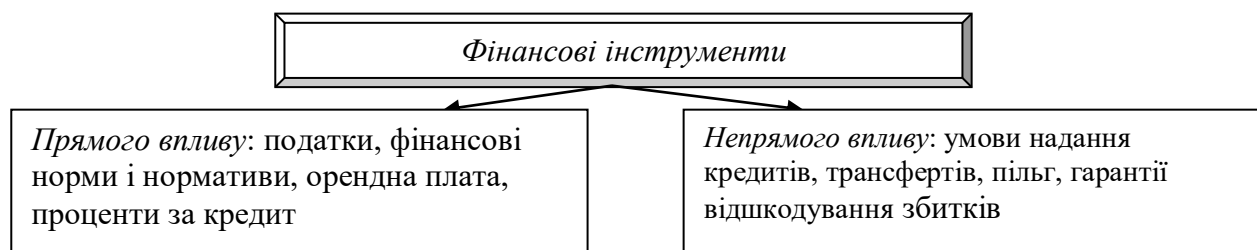

Рис. 2. Фінансові інструменти фінансового механізму державно-приватного партнерства*

**Побудовано автором*

Таким чином, використовуючи різний вид фінансових важелів та інструментів, органи державної влади повинні підтримувати і стимулювати розвиток партнерських відносин з бізнесом. Адже тільки деякі проекти державно-приватного партнерства можуть бути рентабельними при відсутності будь-якої державної фінансової підтримки. При цьому важелі й інструменти, які будуть застосовуватися в будь-якому конкретному випадку, повинні бути ретельно розроблені для того, щоб забезпечити необхідну інвесторам передбачуваність, а державі – гнучкість.

Література:

1. Ковальчук С. В., Форкун І. В. Фінанси: навч. посібник. Львів «Новий світ – 2000», 2006. 568 с.
2. Фінанси: курс для фінансистів: навч. посібник / за ред. В. І. Оспіщева. Київ: Знання, 2008. 567 с.
3. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): навч. посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: КНЕУ, 2005. 240 с.